

CUPRINS

Prolog	007
1. Darurile gheții	019
2. Fermierii	025
3. Alfie	036
4. Băiatul	043
5. Proiectul	050
6. Progres	069
7. Tante	076
8. Molde	089
9. Punctul de cotitură	098
10. În necunoscut	114
11. Salzburg	127
12. Decolarea	135
13. Totul pentru Norvegia	148
14. Decizia, partea întâi	164
15. Mare în Germania	173
16. Paris	186
17. Meciuri-fantomă	196
18. Studii media	207
19. Băiatul de aur	219
20. Goluri și întreruperi	232
21. Decizia, partea a doua	243
22. „Cetățeanul” Haaland	253
23. Vedetă	270
24. Campioni în toate	283
Epilog	309
Mulțumiri	313
Credite foto	315

Prolog

Nu există niciun alt loc pe lume care să se poată compara cu stadionul Borussiei Dortmund - Signal Iduna Park. Într-o zi de meci, circa 80.000 de oameni intră prin turnicheți și populează tribunele care par atât vaste, cât și compacte, în același timp. În cele patru părți ale sale, acoperișul stadionului este construit în pantă, pentru ca zgomotul produs de către fani să fie întors către arenă în jos, în loc să se ducă în sus, către cer. Și ce zgomot! Sunt terenuri de fotbal la care lumea vine pentru a se bucura de spectacolul creat de alții, însă, în acest loc, fanii vin pentru a se face ei înșiși auziți. Legendara tribună Sud a lui Dortmund, o peluză uriașă, cu o capacitate de aproximativ 25.000 de locuri, este una dintre marile minuni ale lumii fotbalului. Supranumită Zidul Galben, ea nu se rezumă la a fi o mulțime de oameni, ci se transformă într-o masă de eșarfe, mâini și suflete. Și este gălăgioasă, foarte gălăgioasă.

Poate că un fotbalist tânăr, unul neobișnuit cu un altfel de peisaj, ar putea fi iertat dacă s-ar simți intimidat de acesta - sau, dacă nu, măcar afectat în vreun anume fel. Dar, în seara de marți, 18 februarie 2020, în timp ce camera de filmat trecea de la un jucător al Borussiei la altul, înaintea meciului din optimele de finală împotriva celor de la Paris Saint-Germain, Erling Haaland, un puști de 19 ani, zâmbea. Nu avea acel zâmbet încrezut, îngâmfat și arogant al unei vedete care se bucură de luminile reflectoarelor, ci era un rânjel continuu ștrengăresc. Părea mai degrabă că tânărul Erling s-ar fi stăpânit din răspuțeri să nu chicotească. Speranțele și visurile fiecărui fan al lui Dortmund

aflat pe stadion - și ale multor alora rămași în afara arenei - se prea poate să se fi bazat pe umerii săi înșelător de tineri, însă Erling Haaland se distra de minune.

Și de ce n-ar fi fost așa? Erling Haaland avea, la urma urmei, destul de multe motive să zâmbească. La începutul lui 2020, la 19 ani, fusese deja unul dintre fotbaliștii despre care se vorbise cel mai mult în lume, iar acesta era doar sezonul în care explodase pe cea mai mare scenă. Cu doar un an înainte, plecase de la echipa norvegiană Molde FK și se mutase în afara granițelor țării pentru prima dată în viață, când se transferase la RB Salzburg, în Austria, în ianuarie 2019. În primele sale șase luni petrecute la clubul austriac nu jucase prea multe minute, însă, după ce atacantul israelian Munas Dabbur a plecat la Sevilla în vară, Haaland a devenit titular. El a răsplătit încrederea clubului, pentru care a marcat 11 goluri în primele sale șapte meciuri jucate în campionat. Când a sosit momentul debutului său în Liga Campionilor, a reușit un hat-trick. Până la sfârșitul lui septembrie 2019, era deja clar că Erling Haaland nu avea să petreacă prea mult timp în Austria. Era multă intrigă în jurul următoarei sale mutări. Unii credeau că urma să plece de la RB Salzburg la clubul-soră, RB Leipzig, ceea ce ar fi avut sens. Ole Gunnar Solskjær, fostul antrenor al lui Haaland de la Molde, era acum managerul lui Manchester United și era interesat de aducerea lui. În Serie A, Juventus stătea la pândă. Însă decizia, în cele din urmă, a fost transferul lui la Borussia Dortmund.

Orașul Dortmund și Valea Ruhrului reprezintă o zonă care a fost definită de minerit, de industria grea, de fabrici de bere și de fotbal. Dar, după mai multe decenii de regres industrial, minele și industria grea au rămas de domeniul trecutului, în timp ce fabricile de bere fie au fost închise, fie au fost cumpărate de corporații impersonale. Toate acestea au făcut ca fotbalul să rămână ultimul ingredient care să-i ofere identitate orașului Dortmund. Uli Hesse, un scriitor și jurnalist german, a publicat

în septembrie 2011, în al doilea număr al revistei de fotbal *The Blizzard*, această frază:

Multe locuri sunt denumite orașe fotbalistice, dar termenul este rareori atât de potrivit ca în Dortmund, deoarece aproape toată lumea care s-a născut sau trăiește aici ține enorm de mult la Borussia și se definește, în mare măsură, prin soarta echipei de fotbal.

În același timp, fanii lui Dortmund au învățat pe propria lor piele că succesul unei echipe de fotbal nu trebuie considerat ca pe ceva care vine de la sine. În anii 1990, Dortmund era hotărâtă s-o ajungă din urmă pe veșnic campioana Bayern München, așa că a început să cheltuiască mulți bani și să aducă jucători-vedetă și rezultate în oraș. În scurta perioadă de timp cât a funcționat mecanismul, Dortmund a câștigat Bundesliga în sezoanele 1994-95 și 1995-96. Echipa a câștigat și Liga Campionilor în 1996-97, înainte de a triumfa din nou în Bundesliga, în 2001-02. Succesul fusese realizat însă prin cheltuirea unor sume de bani mai mari decât erau veniturile realizate de club, așa că datoria lor începuse să crească. Când rezultatele echipei de pe teren au început să nu mai fie la fel de bune și când au ratat calificarea în competițiile europene în 2004, structura financiară începuse să se prăbușească. Dortmund aproape că a intrat în faliment, la doar trei ani după ce câștigase campionatul. Clubul trebuia reconstruit și condus într-o manieră cu totul diferită față de cea de până atunci. Dortmund, un club cu foarte mulți suporteri și cu o amprentă culturală puternică, a trebuit să adopte metode și strategii de outsider.

În cele din urmă, clubul avea să renască sub conducerea lui Jürgen Klopp, un lider carismatic și un om care a înțeles cum pasiunea fanilor lui Dortmund poate să fie folosită ca o armă. Sub comanda lui Klopp, Dortmund a adus mulți jucători tineri

la echipă, jucători cu pasiunea și energia necesară pentru a pune în practică stilul agresiv de pressing al acestuia. Odată devenită conștientă de pericolul tentativelor de a-și depăși rivalele la capitolul banilor cheltuiți, Dortmund și-a construit stilul pe a încerca să alerge și să muncească mai mult decât adversarii săi. „La un milion de kilometri pe oră, Dortmund este mereu în goană după ceva, fie că e vorba de minge, de adversari, de spații sau de gol, și rareori își lasă momente de respiro“, scria Raphael Honigstein în *Guardian*, în aprilie 2012. Iar sub conducerea lui Klopp, Dortmund a revenit în vârful ierarhiei din fotbalul german, câștigând Bundesliga în 2010-11 și 2011-12. Clubul a fost foarte aproape să câștige din nou Liga Campionilor, în 2012-13, însă a fost învins la limită în finala cu Bayern München.

Din acel moment, Dortmund a rămas o prezență constantă în fruntea clasamentului din Bundesliga, însă titlul a continuat să-i scape printre degete. Nu a reușit să revină în fazele finale ale Ligii Campionilor, neajungând mai departe de sfereturile de finală în următoarele două sezoane de după victoria din 2013. Clubul german era departe de falimentul întrevăzut în 2005, putea cheltui bani serioși, însă era în continuare departe de forța financiară a unui club precum Bayern München și a celorlalți granzi financiari ai Europei. Resemnată cu ideea că nu își permitea să aducă superstaruri consacrate, Dortmund a implementat un model prin care semna cu viitoarele mari vedete. Până la urmă, accentul pe jucătorii tineri îi adusese lui Dortmund cele mai recente două titluri de campioană. Așa apare Erling Haaland în peisaj. Clubul își construise acest renume, de școală în care sunt finisate supervedetele, de loc în care tinerii jucători fac pasul de la categoria talentelor de clasă mondială la aceea de jucători de clasă mondială. Și Dortmund - un club mare, cu foarte mulți suporterii - a arătat că este pregătită să își pună încrederea în jucătorii tineri și să îi facă pilonii centrali ai echipei. Pentru Haaland a fost următorul pas perfect.

Paris Saint-Germain (PSG) este un club de fotbal complet diferit. De când echipa a fost cumpărată de Qatar în 2011, PSG a aruncat cu frenezie sume uriașe de bani pe piața transferurilor, aducând supervedete, ca și cum acestea ar fi fost abțibilduri Panini. Lotul a arătat uneori mai degrabă ca o listă de oaspeți de gală decât ca o echipă de fotbal. În campionatul intern, gruparea a avut succes, însă a continuat să clacheze în Liga Campionilor și a fost adesea criticată pentru că suma jucătorilor săi excepționali dădea cu minus la final. Deși Parisul și periferiile sale produceau tineri fotbaliști foarte talentați, PSG pare a fi lipsită de cel mai mic interes în dezvoltarea acestora. Te afli constant, la urma urmelor, la doar câteva luni de următoarea perioadă de transferuri. Rivala locală a lui Dortmund este Schalke; însă rivala sa din competiția internă este Bayern München. Dar, dacă ar exista un rival din punct de vedere spiritual și filozofic, acela ar putea fi Paris Saint-Germain.

Prin urmare, când Dortmund a înfruntat-o pe PSG în fazele eliminatorii ale Ligii Campionilor, disputa a avut o încălțătură mult mai mare. În cazul lui Dortmund, exista mereu întrebarea dacă politica clubului de a construi o echipă bazându-se pe jucătorii tineri va avea succes în momentul confruntării cu rivalii din elita europeană, care aveau în componență numeroase vedete. Și este greu să te gândești la un club care să fie mai îndepărtat de valorile lui Dortmund decât PSG. Se gândea însă la toate astea Erling Haaland când intra pe teren în acea seară de marți, în bătaia reflectoarelor, în fața camerelor de filmat, încurajat de unii dintre cei mai gălăgioși fani din Europa? Ei bine, nu. Aproape sigur că nu.

Majoritatea fotbaliștilor profesioniști știu cum să blocheze zgomotul exterior, însă Erling Haaland excelează la acest capitol. „Nu-i pasă“, a explicat Erik Botheim, un prieten foarte bun și coleg de la juniori, într-un interviu acordat ziarului norvegian *VG* în ianuarie 2020. „Asta este ideea. Omul are un psihic

puternic și, în cea mai mare parte a timpului, se distrează. Nu-i pasă“. Ceea ce vrea să spună Botheim când zice că nu-i pasă se referă, desigur, la faptul că Haaland nu se lasă distras sau afectat de zgomotul sau de stresul din jurul unui superstar tânăr. Dar, când vine vorba de perfecționarea propriului joc, Haaland este de-a dreptul obsedat. Este obsedat de lucrurile evidente, așa cum ar fi îmbunătățirea fizicului remarcabil sau eficientizarea finalizării acțiunilor de joc. Dar el este obsedat și de căutarea acelor lucruri din afara terenului care l-ar putea ajuta să devină un fotbalist mai bun. Unul dintre acestea, iar aici chiar este pasionat în mod deosebit de subiect, este meditația. „Consider că este ceva cu adevărat benefic“, a spus Haaland în *GQ*, în ianuarie 2023, „să te relaxezi și să încerci să nu gândești prea mult. Asta fiindcă stresul nu face bine nimănui. Urăsc să fiu stresat și caut să nu fiu stresat. Dar conceptul meditației constă în a încerca să lași deoparte genul ăsta de gânduri. Totul variază de la om la om, însă, în cazul meu, a funcționat foarte bine“.

Una dintre cele mai impresionante realizări din cariera lui Erling Haaland de până acum este că, ori de câte ori schimbă clubul, ori de câte ori ajunge la un nivel superior, ori de câte ori provocarea devine mai mare, răspunde prin a înscrie mai multe goluri decât înainte. Majoritatea oamenilor, atunci când sunt puși față în față cu noi provocări și trebuie să înfrunte obstacole dificile în carierele lor, au măcar un moment de teamă. Însă, așa cum spunea și Botheim, Erling pur și simplu se bucură de clipă.

Așa că era cât se poate de normal ca tânărul de 19 ani să zâmbească atunci când imnul Ligii Campionilor a răsunat în atmosfera acelei seri, cu câteva minute înaintea fluierului de start al meciului cu PSG. Presiunea și așteptările spectatorilor, importanța meciului pentru veșnica luptă a lui Dortmund împotriva cluburilor superioare financiar, nimic din toate acestea nu ieșeau în evidență. Un alt lucru, de care probabil nu era conștient, era atenția deosebită a lumii fotbalului îndreptată spre

el în acea noapte. Ascensiunea lui a fost meteorică, dar criticii puteau spune că, până atunci, cariera lui avea niște semne de întrebare. Înscrișese patru goluri în 21 de minute pentru Molde? Ei bine, acela era campionatul norvegian. Marcase nouă goluri într-un singur meci la naționala Norvegiei U-20? Da, însă se întâmpla împotriva selecționatei statului Honduras. Reușise să ajungă la 16 goluri în 14 meciuri pentru RB Salzburg? Păi, asta se petrecea. Marcase un hat-trick la debutul în Liga Campionilor? Da, însă asta fusese în meciul cu Genk. Înscrișese un hat-trick la debutul de la Dortmund? Ei bine, asta fusese în fața unei echipe ca Augsburg. Aici nu mai erau semne de întrebare. Acesta este testul adevărat, un meci din fazele eliminatorii ale Ligii Campionilor cu Paris Saint-Germain - cu adversari precum Kylian Mbappé și Neymar. Însă lui Erling Haaland nu-i păsa, așa că își etala zâmbetul ștrengăresc.

Încă de la start, Dortmund a părut a fi echipa mai bună, însă în prima repriză jucătorii săi nu au găsit soluția pentru a-l învinge pe Keylor Navas, portarul lui PSG. În minutul 26, Jadon Sancho l-a făcut pe Navas să se remarce la șutul său, pentru ca opt minute mai târziu, chiar Haaland să trimită mingea cu puternicul său șut stâng în plasa laterală. Haaland juca în viteză și părea periculos, însă nu se sincroniza perfect cu colegii săi. Nu venise la echipă de prea mult timp, iar lucrul acesta se vedea. La pauză, scorul era 0-0. Jucătorii lui Dortmund evoluaseră bine, dar înaintea returului de la Paris, programat peste câteva săptămâni, un egal pe teren propriu ar fi fost un rezultat nedorit.

În repriza a doua, Dortmund a continuat să atace. Echipa avea o posesie mai bună a balonului, însă își crea puține ocazii de gol, în timp ce PSG părea amenințătoare pe contraatac. Viteza lui Mbappé era o îngrijorare constantă. Însă Achraf Hakimi, jucătorul spaniol cu origini marocane, împrumutat la Dortmund de Real Madrid, era, de asemenea, foarte rapid. Jucând pe banda laterală și cu experimentatul Łukasz Piszczek

la dublaj în spatele său, Hakimi părea cea mai promițătoare armă din atacul lui Dortmund. Și Hakimi este cel care, în cele din urmă, a creat o fază decisivă. Jadon Sancho i-a trimis mingea în banda dreaptă lui Hakimi, căruia defensiva lui PSG îi lăsase un spațiu imens. Acesta a avansat cu mingea, apoi a centrat pentru prea puțin așteptata incursiune în careu a fundașului stânga a lui Dortmund, Raphaël Guerreiro. Șutul său din prima a lovit un fundaș de la PSG, însă Haaland era la pândă - așa cum este mereu. Marele norvegian a înfipt mingea în plasă. Stadionul a erupt, apărarea lui PSG a acuzat o poziție în afara jocului inexistentă, iar Haaland, adept al meditației, s-a așezat în poziția lotusului, lângă careul mic. Cu zâmbetul pe chip, a fost imediat asaltat de coechipieri.

Numai că PSG, oricât de multe probleme ar avea, rămâne o echipă extraordinară, cu multe talente individuale. Mai ales Kylian Mbappé, care joacă rareori un meci complet fără a le reaminti tuturor de ce este capabil. În minutul 74, Mbappé era cu mingea la picior la circa 15 metri în jumătatea de teren a lui Dortmund. Apărarea lui Dortmund era la locul ei, cu toți jucătorii pe posturi, astfel că situația se anunța suficient de sigură pentru echipa aflată în apărare. Doar că, de fapt, nu există cu adevărat o situație sigură pentru o echipă care se apără atunci când Mbappé are mingea. Acesta a trecut de un jucător al lui Dortmund ca și cum n-ar fi fost pe teren, a evitat o intrare pripită și nesincronizată a fundașului aflat la dublaj și a ajuns brusc în careul lui Dortmund - chiar dacă era mult în lateral, într-un unghi dificil pentru a șuta la poartă. Mbappé a preferat să trimită mingea la înălțime joasă, în centrul careului, unde Neymar se demarcase, și acesta a efectuat formalitatea trimiterii mingii în poarta larg deschisă: 1-1. O seară care se anunța excelentă pentru Dortmund se transformase subit într-una proastă. Un scor de egalitate, 1-1, nu era un rezultat bun cu care să pleci la Paris. În ciuda tuturor jucătorilor talentați și cu toată exuberanța

tineretii acestora, echipa lui Dortmund fusese îngenuncheată de doi dintre cei mai scumpi jucători din lume. „Un gol de 350 de milioane de lire sterline“, a remarcat sec unul dintre comentarii TV.

Însă Dortmund nu abandonase lupta. În încurajările frenetice ale Zidului Galben, fundașul Mats Hummels a verticalizat jocul cu o pasă către Giovanni Reyna, aflat la mijlocul terenului. La doar 17 ani, cât avea în acel meci de Liga Campionilor, Reyna avea un trecut ciudat de asemănător celui al lui Erling Haaland: asemenea lui Haaland, se născuse în nordul Angliei, la începutul anilor 2000; la fel, tatăl său, Claudio, juca în Premier League la Sunderland în acel moment. Și tot asemenea lui Haaland, fusese atras la Dortmund datorită renumelui clubului, care dezvolta și avea încredere în tinerii jucători. Acum, într-un meci dintr-o fază direct eliminatorie a Ligii Campionilor, jucătorul de 17 ani a primit mingea la mijlocul terenului, s-a întors și s-a îndreptat către spațiul deschis din fața lui. Apărarea lui PSG lăsase spații goale și, deși Jadon Sancho avansase în dreapta lui, Reyna îl căuta doar pe Haaland. A pasat, iar Haaland a lăsat-o să treacă peste corpul său înainte de a o prelua cu piciorul stâng. Balonul a continuat, însă, să se deplaseze în diagonală, iar preluarea lui Haaland nu fusese perfectă - sau fusese oare? Cu câțiva pași rapizi ai picioarelor sale lungi, mingea era brusc în locul perfect pentru ca Haaland s-o poată lovi cu sete cu stângul. El a trimis o torpilă cu o asemenea forță, încât ar fi putut să-i rănească destul de grav pe fanii aflați în spatele porții - dacă plasa nu s-ar fi opus înainte de asta.

Pe Signal Iduna Park, un gol important nu este ceva pe care doar îl vezi și auzi, ci este ceva ce simți. Un sunet, un zgomot și o energie care îți pătrund prin piele și îți zguduie corpul. De data asta, clădirea s-a zgâlțâit din temelii, pământul s-a cutremurat, iar Erling Haaland, căruia nu-i venea să creadă, a vrut să ia din nou poziția lotusului. Numai că acum elanul a

fost prea mare și a căzut, înainte să fie copleșit de coechipierii care se aruncau peste el. Iar de data asta nu a fost un zâmbet cu subînțeles, ci mai degrabă chipul uluit al unui adolescent care abia dacă reușea să priceapă ce se întâmplase mai devreme și ceea ce reușise.

„La golul al doilea a fost vorba de încredere, de tehnică, ce a fost acolo?” l-a întrebat pe Haaland fostul atacant al lui Swindon, devenit reporter TV Jan Åge Fjørtoft în norvegiană, după meci. „Æg tenke bare å dryla te for å vær heilt ærlege, så drylte eg an i mål så det va fint det“, i-a răspuns Haaland, în dialectul său norvegian accentuat. Este un răspuns dificil de tradus. *Dryla* nu este un cuvânt des folosit în norvegiană, cu excepția unor situații informale, în dialecte regionale - adesea în sud-vestul Norvegiei, acolo unde a crescut Haaland. În mod normal, face referire la a izbi sau a lovi ceva cu o forță foarte mare, adesea o minge - deși în situații extreme același *dryla te* poate însemna lovirea unei persoane dezagreabile (deși nu e indicat să recurgi la acest gest, fiindcă s-ar putea să ai, de cele mai multe ori, probleme cu autoritățile). Cea mai precisă și mai plăcută fonetic traducere ar fi „a pocni“ ceva sau pe cineva (deși, din nou, nu este recomandat). Așa că o traducere aproximativă a ceea ce a spus Haaland ar fi: „Sincer să fiu, mi-am zis s-o pocnesc, apoi am pocnit-o în poartă, așa că a fost bine“. Dacă norvegienii nu erau deja suficient de încântați să-l vadă pe băiatul lor de aur punându-i la pământ pe parizienii răsfățați, el a câștigat și mai multă aprobare rămânând fidel rădăcinilor și dialectului său. Erling Haaland nu este genul care să-și schimbe modul de vorbire atunci când un reporter TV îndreaptă un microfon înspre el. Chiar dacă unii dintre compatrioții norvegieni nu știu ce înseamnă să *dryla* ceva, ei bine, asta e problema lor. N-au decât să se uite la reluarea golului, în scopuri educative.

Dortmund avea să piardă meciul retur și să fie eliminată din Liga Campionilor. Dar, fie și pentru un unic moment

de glorie pe Signal Iduna Park, fanii lui Dortmund au văzut cum bogăția Qatarului poate fi contracarată de șutul splendid cu stângul al unui puști de 19 ani. Senzația trebuia savurată și momentul trebuia păstrat în amintire. În ceea ce îl privește pe Haaland, șutul ca din tun contra celor de la PSG i-a anunțat cu adevărat sosirea pe scena mondială. Toți cei care până acum nu apreciaseră zarva făcută în jurul său trebuiau să se așeze și să fie atenți. Golul a fost, de asemenea, esența distilată a lui Erling Haaland: puterea, abilitatea, încrederea și, nu în ultimul rând, capacitatea de a bloca tot zgomotul și de a pune pur și simplu mingea în plasă. Și, deși acest lucru a fost pierdut pentru restul lumii, golul și interviul său de după meci le-au arătat norvegienilor cine este Erling: chiar și pe cea mai mare scenă, împotriva celor mai faimoși adversari, el va juca mai mult sau mai puțin la fel cum o făcea când era un copil, în Bryne. Iar, dacă îi vei vâri un microfon în față, el îți va vorbi ca un puști din Bryne. Fiindcă, la urma urmei, asta și este. Un puști măreț din Bryne, cu o forță irepresibilă, pe care nu-l va putea opri nimeni.

1

Darurile gheții

Când s-a încheiat ultima eră glaciară, acum aproximativ 10.000 de ani, retragerea ghețarilor a lăsat la vedere o fâșie de pământ pe coasta de sud-vest a Norvegiei, care nu semăna cu nimic din ceea ce se afla în jur. Călătorii din prezent, care ajung pe aeroportul din Stavanger și vin dinspre sud, nu au cum să nu remarce, într-o zi senină, transformarea bruscă a peisajului, pe măsură ce se apropie de țărmul sudic. Imediat după mica localitate de pescari Sirevåg, coasta zimțuită face loc plajei cu nisip fin de la Brusand. Aici, dealurile abrupte și stâncoase din sudul Norvegiei lasă locul unei câmpii lungi și plate, care se întinde până la circa 65 de kilometri către nord, până în zonele mult mai urbanizate din jurul orașului Stavanger. Aceasta este Jaren, cea mai mare câmpie joasă din Norvegia. Peisajul este cu totul altul față de cel din nordul înghețat al țării și față de munții și fiordurile spectaculoase de pe coasta de vest, atât de apreciate de campaniile promoționale de turism și de reclamele la croaziere pe mare.

Cu o forță extraordinară, ghețarii din era glaciară dăltuiseră și neteziseră stratul de stâncă, lăsând în urmă depozite de sedimente cu mult mai mari decât în oricare altă parte a țării. Pe scurt, Jaren este o regiune plată și are un strat gros de sol, fapt care o face să fie cea mai bună zonă din țară pentru agricultură. Datorită situației sudice, Jaren se bucură, de asemenea, de un sezon agricol mai lung decât restul țării. Dar există

și o parte negativă. De fapt, mai multe. În primul rând, mari părți ale regiunii erau acoperite de turbării. Cum copacii sunt relativ rari, turbăriile fuseseră ani buni o resursă de combustibil importantă. Transformarea turbăriilor în teren agricol necesită, însă, eforturi mari. În al doilea rând, cum amplasarea sa pe coastă este chiar la Marea Nordului și fără munți sau dealuri care să ofere adăpost, Jaren era expusă tuturor intemperiilor. Se poate ca aici clima să fi fost mai blândă decât în alte părți ale Norvegiei, însă locul este cu regularitate măturat de vântul care vâjâie și de ploaia care cade aproape orizontal. Al treilea, și poate cel mai important aspect pentru primii fermieri din Jaren, ar fi pietrele.

Se prea poate ca ghețarii să fi lăsat cu mărinimie în urma lor un strat gros de sol, însă tot ei au lăsat și pietre, într-un sortiment incredibil de divers, de la pietricele până la bolovani, împrăștiate peste tot pe câmpie. Orice fermier care are cunoștințe minime despre cum se muncește pământul va trebui să curețe mai întâi terenul de pietre, ceea ce, înaintea apariției utilajelor moderne, nu era chiar floare la ureche. Într-un mod perfid, în primăvara următoare, câmpurile se umpleau cumva din nou de pietre. Solul împinge în mod constant tot mai multe pietre la suprafață. Peisajul din Jaren este capricios: îi oferă fermierului un viitor și un venit, posibil unul foarte bun, dar îl umple în același timp de pietre, pietre fără număr, ceea ce îl supune pe fermier la un test de voință și de perseverență permanent. Culesul manual al pietrelor de toate mărimile de pe jos, în bătaia vântului rece și pătrunzător de pe Marea Nordului, care izbește decorul, te întărește în viață.

Skilling-Magazin, prima revistă norvegiană ilustrată cu apariție săptămânală, a ajuns în Jaren în 1887 și a concluzionat:

Pe Jarbu [locuitorul din Jaren] îl așteaptă o muncă aparent fără speranță. Însă încercările rezistenței și

adaptării la care a fost supus, victoriile pe care le-a realizat, cuceririle pe care le-a obținut în fața naturii sterpe, toate acestea ne fac să credem că este un om cu viitor. Jarbu are o misiune dificilă de realizat, însă va reuși s-o ducă la capăt.

Așa cum un peisaj își va modela întotdeauna locuitorii, este clar că populația din Jaren a ajuns să prețuiască perseverența și truda mai presus de orice. Istoricul local Svein Ivar Langhelle confirmă:

Personajul eroic din Jaren a fost și va rămâne fermierul talentat și capabil. Acela care își va dezvolta pământul. Acela care, prin trudă și cu mari eforturi, este capabil să construiască ceva, piatră cu piatră, iar, în final, să realizeze mai mult decât semenii săi.

În același timp, fermierii din Jaren erau dispuși să privească la viitor și aveau un puternic spirit antreprenorial. Așa cum spune Langhelle,

fermierii din Jaren erau mai eficienți decât ceilalți fermieri în a se familiariza cu noile metode și utilaje agricole, și... adoptau mai repede metode care se dovedeau a fi benefice.

La urma urmei, apariția utilajelor moderne a făcut ca fermierii să primească un ajutor pentru a curăța câmpul de acele pietre infernale. Utilajele contau enorm, schimbând viața și modificând însuși terenul: cu 200 de ani în urmă, doar 1-2 la sută din Jaren era folosit ca teren agricol. În prezent, în unele zone, numărul acela ajunge chiar și la 80 la sută.

Localitatea Bryne, care în prezent este reședința municipală a lui Jaren și practic este un oraș, a fost întemeiat aproape

din întâmplare. În a doua jumătate a secolului al XIX-lea era construită calea ferată dintre Stavanger, cel mai mare oraș din regiune, și Egersund, un oraș important de pescari, aflat la circa 80 de kilometri la sud. S-a hotărât construirea unei gări de-a lungul căii ferate, la capătul sudic al unui lac numit Frøylandsvatnet, iar când lucrările feroviare s-au încheiat în 1878, în jurul gării a început să apară un sat. A continuat să se dezvolte, pe măsură ce atelierele și micile fabrici care deserveau agriculturii locale au apărut ca ciupercile. Au fost construite o fabrică de lână și o fermă de produse lactate, dar și un lăcaș de cult și o școală. Spiritul antreprenorial al localnicilor, menționat anterior, a continuat să impulsioneze dezvoltarea orașului: Trallfa, o fabrică ce producea la început vagoane, căruțe și roabe, urma să producă în anii 1960 și 1970 unii dintre primii roboți industriali din lume și să obțină o cotă de piață semnificativă pe plan global. În 1918, familia Aarbakke a pus bazele unei companii care producea potcoave de cai, iar două generații mai târziu, Aarbakke AS se bucura de un succes uriaș prin producția de utilaje pentru industria petrolieră norvegiană, aflată în plină dezvoltare. La periferia lui Bryne se afla Brøyt, o companie care, în anii 1960, a fost principala producătoare de excavatoare din peninsula Scandinavă. Bryne a primit statutul oficial de oraș în 2001, iar în prezent numără aproximativ 12.000 de locuitori. Asta o face să fie doar a 47-a localitate ca mărime din Norvegia, dar este centrul comercial al regiunii Jaren.

Kjell Olav Stangeland, fostul președinte al clubului de fotbal Bryne, a fost mult timp redactor-șef al ziarului local și a scris o istorie cuprinzătoare atât a orașului Bryne, cât și a clubului de fotbal. El nu are nicio îndoială că localnicii sunt așa datorită pământului:

Pentru început, trebuie să vorbim de sărăcia și penuria inițiale. Lumea a trebuit s-o ia de jos de tot. Doar